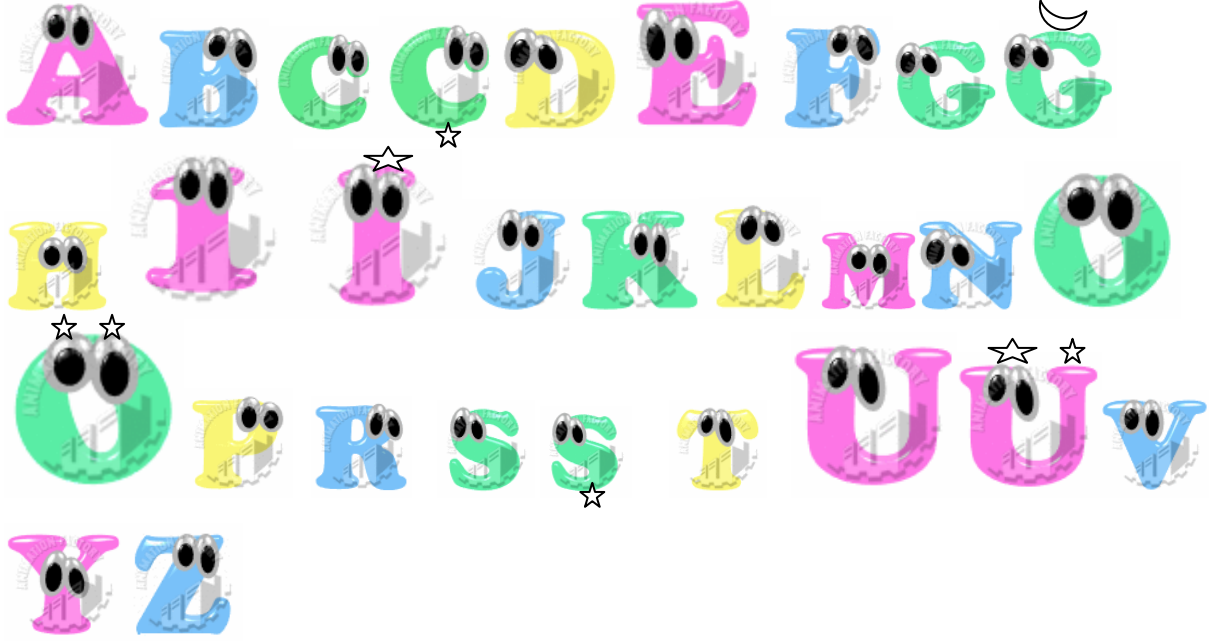

SESLER DÜNYASI

Bir varmış bir yokmuş... Evvel zaman içinde kalbur saman içinde , deve tellal, pire berber iken, ben ananın beşiğini tıngır mıngır salları iken, çok uzakta, Kaf Dağı'nın ardında **SESLER ÜLKESİ'**nde adı sanı hiç duyulmamış bir topluluk yaşamış. Öyle pek kalabalık da değillermiş; çeşit çeşit huyları olan yirmi dokuz kişiden oluşuyormuş bu topluluk. Ama o kadar farklı huyları varmış ki bu yüzden aralarında kavgalar, çekişmeler hiç eksik olmazmış. Her şeyden önce adları bir tek sestem oluşuyormuş bunların:

Böyle yan yana uslu uslu durduklarına bakmayın, kolay kolay bir araya gelmek istemezmiş bu hınzırlar.

Bir kere sekiz tanesi hep kendini ayrı tutarmış bunlardan: "Biz pek **ÜNLÜ**yüz. Sesimiz pek güzeldir. Tek başına olsak bile sesimiz pek gür çıkar. İsterseniz bir deneyelim... 'A, E, I, İ, O, Ö, U, Ü... Nasıl? Ne kadar güçlü bir sesimiz var değil mi?" Her gün bir kere söylerlermiş adlarını, tek başına pek gür çıkan sesleri pek hoşlarına gidermiş.

Geriye kalan yirmi bir tanesi de seslerini böyle gür çıkarmak isterlermiş ama nerdeeee!!! Boğazlarını ne kadar zorlarsa zorlasınlar bir türlü rahatlıkla söyleyemezlermiş adlarını. "Bı, Cı, Kı..." gibi sesler çıkarmış ağızlarından. Onların bu zorlanmalarını gören ÜNLÜLER pek gülerlermiş ; ama bir süre alay ettikten sonra: "Tamam, tamam daha fazla zorlanmayın, size yardım edeceğiz. Hadi E, git şunların yanına da seslerini duyurabilirsinler." E, kurula kurula **SESSİZLER'**in yanına gider; onlarla birlikte bağırmaya başlar. "Be, Ce, Çe, De, Fe, Ge, Ğe, He, Je, Ke, Le, Me, Ne, Pe, Re, Se, Şe, Te, Ve, Ye, Ze" Zavallı **SESSİZLER'**in de yüzü biraz gülermiş; böyle yardımla da olsa seslerini duyurunca...

Dedik ya bu topluluk çok huysuzmuş, kendi içlerinde gruplar kurmuşlar diye... Bu gruplardan biri **KALIN ÜNLÜLER** grubuymuş. Grubun üyeleri ise (A, İ, O, U)'muş. Onların hiç istemedikleri grup ise **İNCE ÜNLÜLER** grubuymuş. Bu grupta ise (E, İ, Ö, Ü) varmış.

KALIN ÜNLÜLER

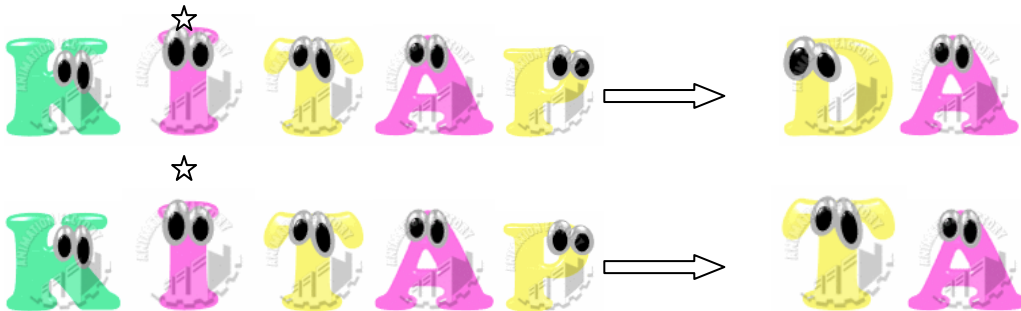
İNCE ÜNLÜLER

Bunlar her zaman SÖZCÜK'ün evinde toplanırlarmış. Ama SÖZCÜK'un evine önce bir KALIN ÜNLÜ gelmişse kendinden sonra asla bir İNCE ÜNLÜ'nün gelmesini istemez yanına hep KALIN ÜNLÜLER'i alırmış. Aynı davranışı İNCELER de yaparmış ; onlar da KALIN ÜNLÜLER'i hiç istemezmiş. Bir de ad koymuşlar bu huysuzluklarına: **BÜYÜK ÜNLÜ UYUMU!!!**

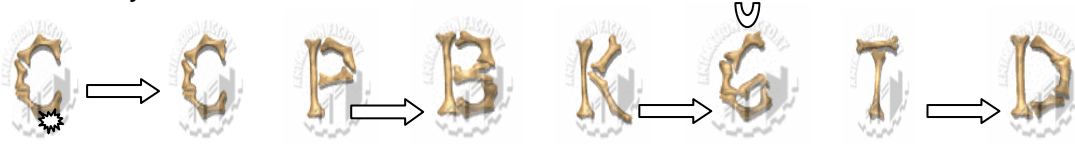

SERT SESSİZLER ÇETESİ

Başka bir huysuz grup da (F, H, S, Ş, P, Ç, T, K) **ÇETESİ** imiş. Bunlara huylarından dolayı **SERT SESSİZLER ÇETESİ** de derlermiş. Bu çete de kendinden güçsüzlere eziyet eder, güçlüler karşısında da hemen boyun eğermiş. SÖZCÜĞÜN evinde başka seslerle bir araya geldiklerinde su yüzüne çıkarmış bu huysuzlukları. Örneğin K, İ, T, A, P sesleri yan yana gelip KİTAP sözcüğünü oluşturduğunda P, pek bir çalınlarırmış: "En sonda ben varım" diye. Yanına bir ek gelmeye görsün, hele bu ek (-de, -da) gibi pek sessiz, pek YUMUŞAK biriye vay haline!!! "Bana bak, ben senin gibi YUMUŞAK SESSİZ'lerden hiç hoşlanmam, benim yanımda yer almak için benim gibi SERT SESSİZ olmalısın; yoksa asla seni 'ek' diye yanımda gezdirmem." diye azarlarmış zavallıları. Ne yapsın biçare -de; o da büyük bir gayretle değişmek için didinir, sonunda başarır (-te) olmayı. Çünkü ancak o zaman gelebilirmiş F, S, Ş, P, Ç, T, K'nın yanına. Aynı durum başka sözcüklerin evinde de olurmuş. Örneğin ÇİÇEK ve ANIT sözcüklerinin evlerinde de K ve T bu huysuzlukları yaparmış. Sert sessizler ise bu huysuzluk oyununun adını **ÜNSÜZ BENZEŞMESİ** koymuşlar.

Amaaa, siz bakmayın bu P, Ç, T, K'nın çalımına. Kendinden güçsüzlere çektirirlermiş bu eziyeti; ancak yanlarına gösterişli, kendilerinden üstün ÜNLÜLER gelince kesiliverirmiş solukları. KİTAP'ın sonundaki P, örneğin A'yı görünce yanında, daha o söylemeden hemen yumuşar, eğilirmiş. O kadar çok eğermiş ki başını, başının üstündeki yuvarlak kendiliğinden aşağı düşer o güçlü, o SERT SESSİZ P, YUMUŞAK SESSİZ B'ye dönüşürmüş.

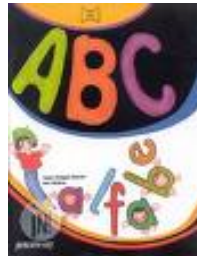

Yalnız o mu? Ç de kendinden güçlüler karşısında korkudan altındaki çengeli düşürür C olurmuş. T, D'ye dönüşür; K ise yumuşadığını göstermekle kalmaz bir de yüksek sesle bağırır: "Ben YUMUŞAK G'yim , ben YUMUŞAK G'yim..." Uzaktan bütün ünlüler bunların haline güler yine "ÜNSÜZ YUMUŞAMASI" oldu derlermiş.

Kurallar bu kadarla kalsa iyi, daha ne kurallar varmış bir bilerseniz. Örneğin aynı sözcük içinde iki ÜNLÜ yan yana gelmemeye özen gösterirlermiş. Başka dillerde SAAT, ŞİİR, ŞAİR denirmiş ama bu ülkede söylenmemeye özen gösterilirmiş. Bir sözcük ÜNLÜ bir sesle bitiyorsa yine ünlü ile başlayan bir ek alacaksa öyle kolay kolay gidemezmiş yanına, bu iki burnu havada sesliyi ancak Y, S, Ş, N gibi SESSİZ harfler bir arada tutabilirmiş. Bu nedenle bu sessizlere KAYNAŞTIRMA HARFLERİ denirmiş. Bu arada unuttuk değil mi? Bu yirmi dokuz huysuzun ortak bir adı varmış. Her birine HARF denirmiş bunların.

Bir gün yaşlı, bilge biri gelmiş bu ülkeye. Her biri ayrı telden çalan bu harflere "Gelin bir çatı altında toplanalım, hepimizin ortak bir adı olsun, bu güzel ülkede mutlu, mesut yaşar gideriz." demiş. Adını da koymuş bu seslerden oluşan ülkenin: ALFABE... Adı da konmuş konmasına ama yine de tüm sesler bildiklerini okumaktan vazgeçmemişler. Yine birbirlerini istememişler, yine yan yana gelmekten kaçınmışlar. Anlayacağınız hiçbir şey değişmemiş bu ülkede...

Gökten üç elma düşmüş, kavga olmasın diye birini ÜNLÜLERE, birini ÜNSÜZLERE vermişler. Üçüncü elmaya ne mi olmuş? Eeee, bu kadar şey anlattıktan sonra sizce masalcı bu elmayı hak etmedi mi?

Vesile TÜZÜN
Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı